

legtöbb egyetemet végzett és a próbára ajánlott elsőrendű theológus is próbálni fog, és én biztosíthatok mindenkit, hogy hogyha a szavazás titkosan és minden rokonsági vagy egyéb protekció nélkül fog történni: az én privát-tanítványomat fogják megválasztani.

Sólymcsi Elek.

Szám 82—1888.
K. Gy.

10,479—1888
alisp. szhoz.

Építési rendtartás

Alsófehérvármegye községeire nézve.
10. §. Lépcsőzet.

Emeletes épületekben levő boltozatlan fölépcsők kőből építessenek; boltozott helyen kemény falépcsők is használhatók. Mellélépészetet szabad fából építeni. A hiihoz vezető lépcső lehetőleg vas, vagy a hii felől vaspléval befoglatott ajtó által legyen elrekesztve.

Az emeleti lakszobákhoz vezető lépcső-feljárát legalább 1-25 mtr. széles legyen.

A lépcsőtokok magassága 15 cm.-nél nagyobb és szélessége 30 cm.-nél kisebb ne legyen. A lépcsőzet karzati erős és kellően magas szerkezetűk legyenek.

11. §. Konyhák.

A konyhák szélső falait kőből, vagy téglából kell építeni, úgy hogy a tűzfelőli fal legalább 48 cm. vastag legyen. A padlás vagy boltozat, kő vagy téglával kirakott legyen.

12. §. Kémények.

A kémények ajtószárait kőből vagy téglából kell építeni és vaspléhből készült ajtóval ellátni.

13. §. Kürtök.

Minden tüzelési csoportnak minden emeletsorból külön vezetendő s más fűtvezetével össze nem kapcsolható kürtő építendő, mely a háztető felett egy méternyire felnyuljon. A megmászható kürtőknek legalább 48 cm. belvilággal s 15 cm. falvastagsággal kell bírni.

A szűk, kerek kürtők belső világa 15 cm., a hol pedig több fűtés vezetettük be, — 20 cm. legyen.

Minden kürtő alól, a hol kezdődik s a hiupadláson egy-egy dupla vasajtóval elzárható nyílással látandó el a korom kitaríthatása végett.

14. §. Nagyüzemű épületek.

Oly laképületek, melyekben a nagy tüzelés elkerülhetetlen pl. szappanosknál, sütőknél, pálinkafőzőknél stb. a gazdasági és a szomszédos lakó-épületeknél legalább 6 méter távra építendő.

Hol ezt nem lehet elkerülni, ott az egybeköttetésben levő épületek egymástól a fedélen felül emelkedő tűzfalakkal, a közös fedél alá eső épületek pedig a fedélig érő falakkal választandók el egymástól.

15. §. Gazdasági épületek elhelyezése.

Istállók, csürök, szinek, faskamrák stb. a laképületeknél legalább 6 méter távra állítandók fel.

16. §. Istállók.

Az istállók kőből vagy téglából építve s padlásuk téglával berakva, vagy agyaggal jól betapasztva legyenek. Az istálló ajtókat legalább 1 m. 25 cm. szélesre és 2 m. 20 cm. magasra kell készíteni. Fedélzetük tűzbiztos legyen.

17. §. Szinek.

A fa, vagy kőoszlopokra állított nyílt vagy zárt szinek tűzbiztos fedélzettel látandók el.

18. §. Gabonások.

Az elkülönítve épített gabonások legyenek kő, vagy téglafallal építve, tűzfalakkal ellátva és tűzbiztosan befedve.

19. §. Hiupadlások.

Bélyárosban a lakházak és konyhák boltozott, vagy felül téglával kirakott és alól jól bevokolt padlás gerendázzal építendő.

A kötőgerendákat, koszorúkat a padolattal egybekötöni nem szabad; ennél fogva a szarufa-állás a padlástapasztékon felül legalább 15 cm. magas falzatra rakandó.

A homlokfalakba, kéményekbe nem szabad sem szarufákat, sem kötőgerendákat, vagy mennyezet horonákat, avagy más fakötéseket beereszteni. — Továbbá a hiupadlások lehetleg egy vas, vagy legalább a hii felől vaspléval borított ajtó által rekesztendő el.

20. §. Fedelezés.

Minden új épületet tűzálló anyaggal, mint fedél cseréppel, palával, réz vagy vaspléval stb. kell befedni.

Már fenálló épületek fedeleinek főkijavitása alkalmával, ha a falak elég erősek a cserépfedél elbírására az átalakítás elrendelő; különben a zsindeleli fedés megengedhető s a mennyeiben lehet tűzfalak emelése által kell a tűzbiztonságot elősegíteni. Hasonló elbánás alá esik pl. Abrudbánya r. t. város, — a mennyeiben ott még a fedél cserépfelújítás nem honosulván meg, — a zsindeleli fedés engedélyezhető.

21. §. Padlászobák.

Hii padlásokon nem szabad szobákat, annál kevésbé tűzhelyeket, kemencéket állítani fel.

22. §. Csatornázás.

Minden ház az utca felől legalább 20 cm. széles érez-eresz csatornákkal látandó el, melyről a víz az épület falához alkalmazandó eresz csőn alávezetendő.

Az eresz csatornákat nem szabad az utcákra kinyújtani.

23. §. Árnyékszékek.

Árnyékszékeket az épület hátsó részén, vagy az udvaron külön, — lehetőleg egyenes vascsővel és jól kifalazott gödörrel ellátva, — kutaktól kellő távra kell építeni.

24. §. Kutak.

Minden udvarteleket, ha csak lehetséges, — egy az épület alapfalától, szemétdöbortől és csatornától kellő távban levő, jól befedett s körül kövezett kuttal látandó el. A kutatásra engedélyt a vizjogi törvény szabályai szerint kell kérni.

25. §. Tornácok.

Új épületek tornácai tűzálló anyagból építendő.

26. §. Udvarkerítés.

A laképületek között az udvarok és kertek kerítését vesszöböl fonatni nem szabad. E helyett deszka vagy téglakerítés emelendő a kő, téglakerítés kővel vagy eszréppel fedendő be.

27. §. Utcára kinyúló ereszek, előlépcsők, nehéz tárgyaknak a fedél párkányán diszítástul való felállítása új építéseknel rendszerint nem engedhető meg. Nem szabad a kürtő csöveket a házakból az utcára, vagy piacra kiveretni. Korlátok, védoszlopok, kerékvető kövek felállítására, csak hatósági engedély mellett s a helyi viszonyok szükségéhez s a közlekedésre való figyelemmel eszközölhető.

28. §. Diszítések.

A laképületeken oly diszítást, mely az építészeti törvényekkel meg nem egyezik s oly festést, mely a jó izléssel ellenkezik, különösen a szemrontó fehér festést, vagy meszelést, alkalmazni nem szabad.

29. §. Tűzveszélyesség eltávolítása.

Mindaz, mi az épületeken a személyes bátorságot veszélyeztet, vagy tűzveszélyes, avagy egy támadó tűz elterjedését könnyen elősegítendő, — így különösen a szalma és nád fedelek, — a hatóság által határozottan egy év alatt eltávolítandó, — hacsak a rövidebb idő alatti eltávolítás szüksége fenn nem forog.

A beomlással fenyegető, vagy romladozott épületeknél a veszedelem elhárítására szükséges hatósági intézkedés azonnal megteendő. Ha a tulajdonos a kintzött idő alatt a rendeletet nem teljesíti, a hatóság a lebontást, leszedést a tulajdonos költségén eszközölteti.

30. §. Utcaközvezet.

Az utcák a város belterületén egészen, külterületén pedig a házsorok mellett legalább 2 méter szélességben, kellő lejtőmérés után kikövezendők. A vízlevezető csatornák kikövezéséről szintén gondoskodni kell. Az utcák ki nem kövezett része kavicsal töltendő ki.

31. §. Építési vizsgálat és lakhatási engedély.

A bevégzett építésről a hatósághoz jelentés teendő, mely azt megsejmelvén, ha az építés az engedélynek megfelelően, czélszerűen vitetett kereszttul és egészségügyi tekintetek nem gátolják, a lakhatási engedélyt megadja, minélkül ujonnan épített házba beköltözni nem szabad.

32. §. Építési szabályozási vonal.

A város képviselőtársaságának gondoskodni kell a piacok és utcák tervszerű szabályozásáról és szabályrendeletileg ki kell jelölni azon tereket és utcákat, melyekre az I. szakaszban körülírt építkezési szabályzat alkalmazandó. A város többi részeire nézve a II. szakaszban foglalt szabályok érvényesek azzal a kivétellel, hogy az engedélyezés mindenestire az I. szakaszban foglalt eljárás szerint eszközzendő, — a fedélzetre pedig szalmát, nádat alkalmazni nem szabad.

(Vége köv.)

Kolozsvári élet.

Május 15.

Mióta utoljára irtam a mi városunk életéről, megszületett egy új lap — azaz hogy ikrek születtek: az „Erdélyi Képes Ujság” és a — „Kolozsvári Élet”, a melyeknek első számai igen ügyesen vannak szerkesztve és szép jövővel kecsegtetnek ezután életüket illetőleg.

Büszkék is vagyunk rá: immár nekünk is van „Képes ujságunk” nem megyünk egy kis illusztrációért a szomszédba — Pestre.

S utóbbi időben még egy szomorú nevezetessége van Kolozsvárnak — a tömeges öngyilkosság.

Fiatalkorú emberek, még nem is emberek — valódi gyermekek dobják el maguktól az életet, a melyet tulajdonképp még megsem ismerhettek. A közvélemény bűnbakot keres, a kit felelőssé tegyen ezért. S ott vannak a pénzérányok, a kik tagadhatatlanul túlságosan nagy számmal vannak Kolozsvárt.

Ezeket kell kihajtani minél hamarabb! — hallatszik innen is, tulnan is.

Pedig ezek a szerencsétlen személyek nem okok a legtöbbször, csak eszközök, a kik az elkeseredett embert vizsgálatni igyekeznek jó pénzért; szokva vannak a változatossághoz a más bolondságából élnek.

Hat természetes, jobb, ha ezen „eszközök” száma mentől kevesbedik, de azt nem hiszem, hogy eltávolításuk az öngyilkosságokat teljesen megszüntetné.

Excentricus, roszt idegzett, sorsüldözött, vagy pedig más bajoknak áldozott ember ezután is épen úgy maga ellen fordítja a halálos fegyvert, mint eddig tették az ilyenek.

Aztán a mai korban a levegőben van valami. Láthatlan bacillus, a mely belopódzik a szívbe, a lélekbe, s megmérgezi azt.

Főleg a tavasz kedvez ezeknek a bacillusoknak.

Mikor a fűszál apró fejét kidugja s kéjjel fürdik az aranyos napsgárban; mikor a hazatért madár először pittyen meg a zöldülő ligetben, akkor ébred fel legtöbb emberben az életuntóság gondolata.

Sajátságos paradox, — de az életben főleg az ellentétekben van mindenben különös szerepük.

De hagyjuk ezt.

— Alig várták a cirkuszosok és orpheumosok, hogy a színtársulat — a mi komédiásaink — ki tegye a lábát innen s elmenjen olvadozni abban a nagy melegségben a Peceze partjára, a hol bizony idegennek marad, mert nem szereti ott annyira a közönség, mint a miénk.

Alig várták, mondom s azonnal rohantak bennünket mullattatni.

A cirkusz — az Endersé — meg is érdemi a pártfogást.

Mert ma gyar.

Nagy szó ez kérem!

A bohócok, lovarok és lovarnok (brr! milyen magyarság! De úgy tudom, Szarvas Gábor nem olvassa a „Közérdek”-et) magyarul élcelenek és magyárosan vágják a piroteket; holott eddigelé mindennemű köklerségnek édes anyanyelve a német vala kizárólag.

Hja kérem, mi ebben a tekintetben is magyárosodunk.

Még a katonatisztek is majdnem mind beszélnek a mi szép nyelvünket.

Most főleg nagyon tarka képet tárnak fel az utcák: rendkívül sok rezervista hadnagy, sárzsi és közlegény van berukkolva az itt állomásozó ezredekhez; naponként csengő zeneszóval masiroznak végig a századok:

— Künn jártak a „Plecska”-ban czélt löni a Manlicherrel.

Hanem nemsokára elmennek s kezdődik a holt saison, az uborka birodalma, mikor a hírlapokban hiznak az ismeretlen alaku és nagyságu — kacsák; mikor alig egy pár szerencsétlen bürokrata lézeng az izzó kövezeten.

Azaz pardon: a nagy melegben már közel idéztem az uborka saison, pedig még legalább is egy egész hosszú hónap választ el tőle.

Szőcs Géza.

IRODALOM.

„A lélekidomár”, Jókai Mór újabb regényei közt is e legújabb, mely a Révai testvérek által megindított és a koszosz író újabb munkáiból álló füzetes vállalatnak most folyó részét képezi, pontos egymásutánban jelenik meg. Szerkesztőségünk legújabbban a 12—15. füzeteket kapta, melyekben a második kötet befejezését és a harmadiknak java részét találjuk. — Kétséget sem szenved, hogy ismerteteink után, melyekkel e remekmű eddig megjelent füzetéről megemlékeztünk, olvasóink közül nagyon sokan beálltak a vállalat állandó előfizetői közé és most ép oly mohón várják a folytatásokat, mint mi — pedig nekünk az élvezet után még egyéb dolgunk is van: kritikát kell mondanunk. Jókai regényével szemben ez könnyű is, meg nem is. Mikor nagyon keressük a kifogásolni valót, figyelemünket megragadja a mese, szívünket meghódítja az irály, lelünk megtelik igazi nemesség elvezetl és nem találunk kivetni valót. Mikor elővástuk a füzet utolsó lapját és megint csak várnunk kell, míg a tevékeny kiadóhivatal megküldi a folytatást, ebben a nagy időközben talán még egy kis fanyar rostálásra is ráadnánk magunkat, de egyszerre csak itt a folytatás, a búhaj újból hat és Jókai a k nem lehetünk kritikusi.

— Révai testvérek a regénynek füzetes kiadása által annak a legkényelmesebb és legolcsóbb módon való megszerzését teszik lehetővé, miután a füzeteket 20 krajczárjával egyenkint is, vagy félévi 3 frt előfizetés ellenében közvetlenül is szívesen megküldik. — A kiadóhivatal Budapestben, IV. váci-utca 1. sz. a. van.

„Magyar Daltár” III. évfolyamának 3-ik számát adta ki Hoós János dévai tanítóképzési tanár. Az igen csinos kiállítású s jeles eredeti dalokat tartalmazó vállalat, melybe Borsay Samu. Dr. Farnos Dezső s többen dolgoznak, melegen ajánljuk közönségünk pártolásába. — Ez alkalomból felhívjuk az érdeklődőket Mihályi Károly, Mester Károly és Bedő József oly kedves dalaira, melyeket összegyűjtötte és kiadni nemcsak kegyeletes, hanem igen jutalmazó vállalat volna. E czélra pedig éppen Hoós „Daltára” volna alkalmas.

VEGYES HIREK.

— Teleky Samu gróf, a híres afrikai utazó, haza érkezett s Kolozsvárt tartott rövid pihenő után, sáromberki jóságára utazott.

— Az erdélyi ref. kollégiumok tanárainak Nagyenyeden tartandó rendes értekezlete, kapcsolatban a Bethlen-kollégium új épületének felszentelésével s két r. tanárainak székfoglalásával, 1889. június hó 2—5 napjain fog megtartatni. — Az ünnepékek programja a következő: Első nap (Jun. 2.) 1. D. e. 11 és d. u. 2¹/₂ órákor az érkező vendégek fogadása a pályaudvaron. 2. D. u. 4—6 órákor a kollégium helyiségeinek és gyűjteményeinek megtekintése. 3. Este 8 órákor találkozás a „Két Hattyú” szálló helyiségében. — Második nap (Jun. 3. d. e. 9 órákor kezdve.) 1. Az új épület felszentelése. 2. A tanári értekezlet megnyitása főtiszt.

Szász D. o.
üdvözölése mélt.
4. Az értekezlet
Albert n. e.
az ó-ko szell
(Tanári székfog
értekezése: „
Harmadik k
kezdve.) 1. A
és ma.” Kötél
gató tamártól.
Előadó Dr. T
3. Tanácskozás
Bedőházi
4. Graf J. a
náziumi rajza
tanár értekez
tanár-övegy-á
a kolozsvári k
írásbeli dolgoz
kolozsvári tan
értekezlet bezá
— Az
hét csütörtö
— Ért
sága a má
ünnepe
tisztelt utá
meg fogja t
ideje az ifju
— A
mulság r
semmi áldoz
den kitelhet
múlt helye
említettük.
alapító-fejed
festett arcz
nem gyözzü
— Lu
madárnak.
környékén,
tűnő ornitho
nöstényt s f
kel eléggé
nősen az er
forduló mad
C. kisebb r
minőt azon
esztendeje.
még azt is
zett Csató f
daczára is
ban gyűjter
— Ha
honvédhad
megboldogu
adták ki: z
kara mély
Máthé
hó 17-én re
31-ik évében
kar a jó ba
szolja. Az
4 órákor —
rom. kath.
sirkertben
a mise folyó
bemutatatr
Nagyenyed
— A
nagyenyedi
vényben t
lésére czé
gyűjtemény
ajánlja, inn
legnérséke
június 15-
igen czélsz
melynek p
nagyon kiv
bejegyzésé
helyes irán
— G
ifjúsága f.
tartott. —
mutatványo
lyeiken, —
tézés szer
keztet pat
ellenkező á
kedő ifju
dás miatt
dolatlan if
— S
alvinezi já
Ujonczjua
osztályok
mindenki
kezőleg tö
annál több

Szász Domokos elnöklő püspök által. 3. A gyűlés tagjainak üdvözlése mélt. id. Zeyk József kollégiumi főgondnok által. 4. Az értekezlet megalakulása, bizottságok kinevezése. 5. Fogarasi Albert n. enyedi tanár értekezése: „Vergilius és Horatius része az ókor szellemi hagyatékában, jelentősége a classici nevelésben.” (Tanári székfoglaló.) 6. Bartha Zsigmond nagyenyedi tanár értekezése: „Az energia elvének története.” (Tanári székfoglaló.) — Harmadik és negyedik nap. (Jun. 4. és 5. d. e. 9 órák kezdve.) 1. „A nagyenyedi Bethlen-kollégium a közlebbi években és ma.” Kötelezett előterjesztés, Váró Ferencz gimn. igazgató tanártól. 2. Tanácskozás az évi vizsgálatok tartásának módjáról. Előadó Dr. Török István kolozsvári kollégiumi igazgató tanár. 3. Tanácskozás tantervünk hiányairól és aránytalanságairól. Előadó Bedőházi János marosvásárhelyi kollégiumi igazgató tanár. 4. Graf Jakab kolozsvári tanár értekezése: „Javaslat a gimnáziumi rajztanítás módosításához.” 5. Deák Gerő szászvárosi tanár értekezése: „A gimnáziumi énektanításról.” 6. Előterjesztés a tanár-övezgy-árval intézet alapszabályainak módosítása iránt. Előadó a kolozsvári kollégium tanárkarának megbízottja. 7. Tanácskozás az írásbeli dolgozatok kérdéséről. Előadó Dr. Csernátoni Gyula kolozsvári tanár. 8. Bizottságok előterjesztései. 9. Indítványok. 10. Az értekezlet bezárása.

— Az érettségi vizsgálatok írásbeli része már e hét csütörtök napján kezdetét fogja venni.

— **Értesítés.** A helybeli ref. theol. akademia ifjúsága a már régen tervezett Keresztes-emlékünnepélyt vasárnap (f. hó 27-én) a délelőtti istentisztelet után a temetőben, megboldogult tanára sirjánál meg fogja tartani. Rosz idő esetén az ünnepély megtartási ideje az ifjúság további intézkedésétől tétetik függővé.

— **A főiskola ifjúsága által rendezendő nyári multság** rendkívül fényesnek ígérkezik. A rendezőség semmi áldozattól és fáradságtól vissza nem rettenve, minden kitelhető elkövet, hogy a fényes ünnepély keretében méltó helyet foglaljon el a multság. A multság, mint említettük, a legkegyeltesebb cél javára tartatik, t. i. az alapítófejedelem, Barabás Miklós veterán művészünk által festett arcképeknek megszerzésére s már ennél fogva is nem győzzük eléggé ajánlani olvasóink figyelmébe.

— **Lanius Homeyri Cabanis**, ez a neve egy ritka madárnak, melyet Csató János alispán lőtt Nagyenyed környékén, egy hatalmas tölgyön levő fészkeről. — Kétféle ornithologusunk oly szerencsés volt, hogy a himet, nőtényt s fészkerben a kicsinyeket is megkapta s ezekkel eléggé demonstrálta, hogy a Közép-Európában s különösen az erdélyi részeken eddig rendkívül ritkán előforduló madárfaj meghonosulhat nálunk is. A Lanius H. C. kisebb rendű ragadozó „gébics” fajnak egy „varieta” s, minőt azonban még eddig Csató nem látott, pedig 30 esztendeje, hogy gyűjti az erdélyi részi madarakat. Fel kell még azt is említenünk, hogy a kis madárfiókákat igyekezett Csató felnevelni, — de biz azok minden gondoskodás dacára is elpusztultak s most csak is a ritka példányokban gyűjteményben foglalnak helyet.

— **Halálozás.** Máthé P. Antal m. királyi honvédhadnagy, e hó 17-én Nagyenyeden meghalt. A megboldogult haláláról tisztársai következő gyászjelentőt adták ki: A m. kir. 21-ik honvéd gyalog főhadnagy tisztikara mély fájdalom-érzéssel jelenti szeretett bajtársuk Máthé P. Antal m. kir. honvédhadnagyának folyó hó 17-én reggeli 6^{1/2} órákor, hosszas szenvedés után, élete 31-ik évében történt elhunytát. A megboldogultban a tisztikar a jó bajtársat és a fáradhatlan szorgalmu tisztet gyászolja. Az elhunytnak földi maradványai f. hó 19-én d. n. 4 órákor — a halottas háznál (Magyar-utca) végződő rom. kath. szertartás után — fognak a helybeli r. kath. sirkertben az anyaföldnek átadni. Az engesztelő szent mise folyó hó 20-án d. e. 10 órákor fog az Egek urának bemutatni. — Nyugodj szeretett bajtársunk békével! — Nagyenyed, 1889. május 17-én.

— **A magyar czukoripar részvénytársaság nagyenyedi felügyelője** a termelőkhöz intézett körövényben tudatja, hogy irodahelyiségében a répa mivélésére czélszerűen használható gépek és eszközökből gyűjteményt rendez be, melynek megtekintését melegen ajánlja, innen a gazdaközösség, a legjobb eszközöket a legmérsékeltebb áron szerezheti be. A megmaradt vetőmag június 15-éig bérmentve visszaküldendő. A felhíváshoz igen czélszerűen szerkesztett mivélési táblázat van csatolva, melynek pontos kitöltését a termelőknek saját érdeke is nagyon kívánatosá teszi, a mellett, hogy a kivánt adatok bejegyzésével a czukorrépa-termelés meghonosítására s helyes irányba való terelésére is igen becses adatokat gyűjt.

— **Gyulafehérvári hírek.** — A főgimnázium ifjúsága f. hó 14-én a ligetben kitűnően sikerült majálisat tartott. — Kraus és társai igen érdekes hypnotikus mutatványokat végeztek f. hó 11. és 12-én tartott estélyeiken, — rövid idő alatt álomszerű állapotba s később tetézés szerinti dermedésbe ejtven az önkéntesen jelentkezett patienseteket, s elhivatván velük minden, a valóval ellenkező állapotot. — Még a y s a m u 19 éves kereskedő ifju f. hó 9-én felakasztotta magát szerelmi csalódás miatt. Özvegy anyja s két testvére siratja a meggonddalalan ifju szomorú tettét.

— **Sorozatás.** Megyénk területén a kisenyedi és alvinezi járásokban már megtörtént az idei fősorozatás. — Ujonezjutalék kivétel nem volt s mintán a felhívott korosztályok mindegyike volt már ismételtlen is válogatva: mindenki rosz eredményre volt elkészülve. Azonban ellenkezőleg történt. Ujoneznek ugyan — nem sok vált be, de annál több volt az olyan legény, ki a póttartalékban azon-

nal vagy 1—2 évi erősödés után jó szolgálatot tehet. A kisenyedi járásban besoroztatott s le is tette az esküt 92, kik később fognak bizonyos kulcs szerint a sorhad és honvédség közt felosztani. Közvetlen a honvédséghez 2-öt soroztak be. Az alvinezi járásból ujoneznek és tartalékosnak felavattak 127-et, közvetlen a honvédséghez 18-at. — Felszólalás csak nagyon kevés volt s jövőre hihetőleg ez a kevés is lefog apadni, mivel az új eljárás szerint a ki az első és második korosztály sűrű rostáján még szerencsésen, vagy szerencsétlenül áteszik, a harmadik évben okvetlen s rögtönösen elítéltetik, az ítélet pedig katonás rövideggyel csak a következőleg szólhat: 1-ször katoná, 2-ször katoná 1 vagy 2 év mulva, 3-szor mihaszna lim-lom, a süketek vakok, véznák, nyomorékok áldatlan categoriája. Legszerencsésebb az, kit a természet oly épen állít a mérték alá, hogy már az első évben kiérdemli az „alkalmass” osztályzatot.

— **A „Tizleány és egy férj sem”** operette mai előadására különösen felhívjuk a közönség figyelmét. Első ilyenné vállalkozása ez a műkedvelő társulatnak, mely alkalmat nyújt arra, hogy számos tagjának valóban szép énektehetségét fejleszthesse s a játékokban is megfelelő rutinot szerezzon, annyit, t. i. a mennyit egy jó műkedvelőtől megvárhatunk. A buzgalommal tartott próbák után itélve valóban szép sikert várhatunk. — Amint halljuk, a társulat június 2-án óhajtaná ismételni e darabot s arra, ha lehetséges megnyeri Sölymosi E. jeles színművésznököt, ki ez alkalommal is igen jó szolgálatot tett tanácsával. — Közzöljük az színlap tartalmát is: „45-ik jótékonyezélu előadás. A nagyenyedi műkedvelő-társulat által, Nagyenyeden, a városház színtermében, 1889. évi május hó 19-én, vasárnap adatik: TIZ LEÁNY ÉS EGY FÉRJ SEM. Vig operette 1 felv. Souppé Ferencztől. magyarosítottá Latabár E. Szenélyek Kakasfi, magánzó — — — — — Danes Mózes. Tibiska, — — — — — Borsay Samuné. Hidalgó, — — — — — Ludvígh Olga. Britta, — — — — — Török Gyöngyi. Maschinka, — — — — — Papp Czeezilia. Pomaria, — — — — — Horváth Berta. Almira, — — — — — Czirner Laura. Limonia, — — — — — Balogh Ilona. Giletta, — — — — — Boez Irma. Frusinka, — — — — — Bokor Klára. Pretiosa, — — — — — László Kornelia. Szidi, eszéleány Kakasfinál — — — — — Dr. Farnos Arpádné. Agamannon Paris — — — — — Székely Ferencz.

Színhely: Kakasfi falusi jósága egy nagy város közelében. A zenekíséretet műkedvelői zenekar eszközli. Karnagy: Borsay Samu. — Ezt megelőzi: A FÜGGÖNY. Monolog, írta Eugen Verconsin. Személyek: Madame d'Arbois — Krizmanits Vilmosné. Egy hang a színlapok mögött — X. X. — Kezdeté fél 8 órákor

— **Aranybányászatunk hanyatlása** érdekes beszéd tárgyra adott alkalmat az országgyűlésen. Különösen a verespataki és bucsumi bányászatról hozott fel sok adatot Hoytsi képviselő, kimutatván részben az aranygazdaságot, más felől a rosz munkálkodást, hiányos kezelést. Említé, hogy Bucsumban a „Concordia” bánya, mely 30 frt tökével indult meg, — 250.000 frt hasznót adott, — mi is tudunk ily eseteket és hivatkozhatunk a szakszerű munka jó eredményére a „Vulkoji” bányánál, hol igazi képét láthatni a modern bányászatnak, más felől pedig folyton halljuk az eredménytelen munka okozta szegénységet, a min segíteni kell.

— **A hus ára drágul.** Miért? kérdi mindenki, — hiszen ily rohamos árfelemelésre valóban nincs alapos indok. — Valjon nem kélt-e fel megfelelő ellenhatást az a túlzott kapzsizság!

— **Megolesul a vasuti utazás.** Madarász József azon kérdésére, hogy az idén minő utazási kedvezményben részesülnek a fürdőre utazók? Baross Gábor közlekedésügyi miniszter a képviselőház ülésen azt felelte, hogy még az idei fürdőidény tartama alatt nem csak a fürdőre, hanem a bárhova utazók is olyan olcsón fognak utazhatni, hogy a kedvezmények bizonyára örülni fog mindenki.

— **Magyar 2 frtos államsorsjegyek.** Ezen jótékonyezélu sorsjegyek, melyeknek tiszta jövedelme nagyrésztben a magyar hírlapírók nyugdíj-intézete javára fordítatik, egy 60.000 frtos főnyereménnyel bírnak. Az összes nyeremények 160.000 frtra rúgnak, készpénzben vagy 5% magyar papírjárdéki kötvényben. A húzás már június hó 27-én történik.

— **Oklahoma első újsága.** Nemrég támadt, mint tudjuk, Oklahoma állam s kebeleztetett be az Egyesült-Államokba s már is van újsága, mely tartalmára nézve kissé kezdetleges, de annál eredetibb. A „Chicago News” szemelvényt közöl a „Kingfisher Boomer” első számából, a melyben, a mi a sorok között olvasandó, talán még érdekesebb annál, mint a mi benne van, mert az új ország zilált viszonyaira s vad erkölcseire élénk világot vet. A „Boomer” így ír: Rase Thimblevigger, másnéven a „borzasztó” meglátogatta tegnap szerkesztőségünket s tudtunkra adta, hogy verseny s díjlövészetet tartva egy új bevándorlottal, pompás földterület birtokába jutott. Rase megfizette az új bevándorlott eltemetésének költségeit is, a mi arra indít bennünket, hogy benne nemcsak a földbirtokost, hanem a gentieman is tiszteljük. — Mint értesülünk a négy ujonan épült város, a mely közül háromnak még neve sincs, egyik Illinoisból bevándorlott lakóját akarja polgármesterül megválasztani. Hogy az illető hatalmas eszű ember lehet, kitűnik már abból is, hogy tegnap lapunkra előfizetett és pedig készpénzzel.

— Jim Triggers, ki tegnap látogatásával tisztelt meg bennünket, átadta ezüst Waterbury óráját, hogy fogadjuk azt el évi előfizetési díjjal. Az órák olyan férfiktől szerezte, ki sajnos, hirtelen meghalt, miután Jim-et lökötőnek nevezte. Minthogy közelben örökös nem volt, azért kétség-telenül Jim jogos utódjává lett az illető birtokainak. Nyugodjék békével. Ha a „Boomer” olvasói közül egy olyan ezikket, vagy hirt talál e lapban, mely nem nyeri meg tetszését, akkor a legnagyobb örömmel készek vagyunk azt a lap legközelebbi számában helyreigazítani vagy visszavonni. Mi bizonyára nem vagyunk megvásárolhatók, de bekecsességben és barátságban akarunk élni mindenkiel s legkevésbé akarnók azt, hogy drága szomszédaink közül bárki is mi miattunk golyóját, avagy amugy is drága puskaporát vesztgesse. Eleve kijelenthetjük, hogy mindaz, a mi a gentlemaneknek nem tetszik, félreértés s a mi butaságunkból származott és vissza is vonjuk. Előfizetések minden áron eszközölhetők. Elfogadunk élelmiszereket, fegyvert, ruhát, kalapot, szóval minden lehetőt fizetésképpen és kezeskedünk a „Kingfisher Boomer” pontos megküldéséről. (N.—t.)

CSARNOK.

Feistritz.

Most, midőn Szulkovszky herczegnek a tébolydábó való furfangos elszökése képezi a közbeszéd tárgyát; eszembe jut Feistritz várkastély, mely Szulkovszky egyik tulajdonát s az öt tébolydábába zárt nejének H. Ida volt színésznőnek lakását képezi.

1885-ben Dárday képviselő barátságos meghívására meglátogattam őt és kedves családját nyaraló helyén Kirchslagban, mely a Puchheim grófok régi várán s kastélyán kívül gyönyörű tájáról Alsó Ausztriát érdekesen jelző derék lakosságáról ismeretes. Bejártuk a vidéket s az alma és cseresznye fákkal szegélyezett utakon kocsziva Feistritzhez értünk. A kis várkastélyt magas falak köríték s Dárday beküldvén látogató jegyét, engedélyt kért a társaság nevében a megtekintésre. A herczegnő kegyes volt ezt megengedni s egy komor, hallgatag férfi, a várnagy megjelent egy csomó kulccsal, sorba nyitván fel az elzárt termetek, röviden, néhány szóval adva magyarázatot.

A váraeska dombon fekszik. — Előudvarán régi hosszú agyucsovok voltak rendbe állítva. 1682. évszámmal jelezve. — Gazdag gyűjtemények táruak fel előttünk az emelet tisztán, épen tartott helyiségeiben. Fegyvergyűjtemények, a keresztes háborúk s a 30 éves háborúk fellegzetes, vadpusztításra szánt eszközeivel; stajer fegyvereseknek és Pappenheim lovagjainak vasba öltöztetett alakjai, török, zászlók, ostromhágások stb. mellett egy emelvényen ott látható a híres Götz von Berlichingen alakja, a mint egy vitézt lovaggá üt. A régiség és kincstár szintén nevezetes. Két nagy szekrény, értékes kövekkel kirakva, melyek tájképeket, hajókat mutatnak; egy kagyló alakú tál és pohár, — mely I. Napoleoné volt; drága ó német billikumok s más egyéb drágaságok mellett mellett mutogatnak egy cseresznyemagot is, melyen finom metszetben Mária és Jézus menekülése látható.

De ami mindezek mellett a legérdekesebb, — ott láthatók a régi földalatti börtönök, felettük az itélő teremmel s a kínzó kamarákkal. — Egy kis szobában ott áll a „Szűz” mosolygó arca; vas köpenye hirtelen széttárul s a szerencsétlen áldozatot magához szorítva s átfurva szemén, mellén, gyomrán éles aczél töreivel, lesüllyed a mélységbe, hol egy más készülék darabokra vágja a testet. — Különböző kötelek, csigák, hüvelyk szoritok, huzható ágy, — egy kut forma börtön, melynek nyílásán a kötéllel huzott rabnak csak feje látszik ki a vallató bíró előtt stb. s mindezek mellett a börtön szék udvara, — mely egyszersmind az ott elhaltak temetője, — nem épen kellemes hatást gyakorolnak.

Már akkor a tébolydában volt a herczeg s ime most hogy a olvasom a lapokból elvadult természetéről állapotokat s embereket kinezni szerető lelkületéről szóló eseteket — önkénytelenül is felmerülnek előttem a feistritzi kínzó kamarák és börtönök, melyeknek alig-ha voltjó behatása Szulkovszky beteges lelkére s izgatott szervezetére.

KÖZGAZDASÁG.

Szélhámos hitelszövetkezetek.

Csak a napokban járta be a budapesti lapokat az a hír, hogy a felebbezési forum helybenhagyta néhány hitelszövetkezeti „direktor” vád alá helyezettése iránt hozott törvényszéki végzést s így előreláthatólag rövid idő mulva ismét egy törvényszéki drámának leszünk tanui, melyből sok okulást fog merithetni a törvényhozó és a nagy közönség egyaránt.

Az utóbbi években gombamódra szaporodtak Budapest fővárosában a hitelszövetkezetek. Tulzás nélkül elmondhatni, hogy legnagyobb részükben paródiáját képezik annak az intézménynek, melynek nevét viselik. Csak hogy ez a paródia, a helyett, hogy derülségre fakasztana, ellenkezőleg még szomorú érzelmeket ébreszt abban is, a ki anyagilag nincs érdekelve a dologban. Lehetetlen a legnagyobb felháborodás nélkül szemlélni, miut profanai-

